

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus XIII. Argumentum. Præsentatio facta de Laico est nulla, etiamsi
Laicus petat postea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore
præsentationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

lent, & sic carens manu, naso, monoculus, gibosus, habens maculam in oculo, quæ inducat magnam deformitatem præsentari non possunt absolute absque ipse dispensationis; Nec Ermaphroditus, in quo uterque sexus æqualis est, aut fœmineus prævaleat, aut etiamsi emineat sexus virilis; Aut ex muliere factus sit vir, dummodò res sit nota, & publica, secus autem si sit occulta, quia est Irregularis, *Gibal. de Irregul. par. 4. consecr. 6. S. Dico in primis, & sequent. & ob eandem rationem, nempe quia est Irregularis, neque laborans morbo caduco præsentari potest, Gibalin. ubi supra consecr. 8. num. 21.*

- 9 Clericus primæ tonsuræ potest ad Beneficium præsentari, dummodo hoc ex sui natura, vel ex Lege foundationis non requiratur majorem ordinem; quòd amplius etiamsi non incedat in habitu, & tonsura; Licet enim Clerici non incedentes in habitu, & tonsura ipso Jure privati censeantur Beneficiis vigore Constitutionis Sixti V. quæ est trigesima in *Bullar. & in nov. edit. 92.* Tamen cautum non reperitur Clericum incedentem in habitu Laicali esse inhabilem ad obtinendam præsentationem; Sed potius contrarium desumitur *Clement. 2. de Vita, & honest. Cleric. ubi Clerici Beneficiati suspenduntur per sex menses à perceptione fructuum; Non Beneficiati autem in Sacris tamen constituti per id tempus redduntur inhabiles ad Ecclesiastica Beneficia; sed de Clericis simpliciter incedentibus in habitu Laicali, nihil fuit sancitum; Ergo isti præsentari possunt ad Beneficia Ecclesiastica; Dummodo assumant postea habitum Clericalem, ut in his terminis docet Rota dec. 592. per tot. par. 4. tom. 1. Recent.*

Clericus conjugatus non potest præsentari ad Beneficium Ecclesiasticum, nisi ex dispensatione, & Patronis volentibus, nec mulier, nec servi Infideles, nec illegitime nati absque dispensatione, nec Bigami, nec invitus, nec Episcopi, præsentari possunt ad Beneficium, quia promotione ad Episcopatum vacant priora Beneficia, *Card. de Luca de Benefic. par. 1. disc. 4. n. 9. ubi quòd etiam vacant pensiones, Buratt. decis. 464. num. 9.*

- 11 Beneficiatus ad unum Beneficium Patronatus potest ad aliud præsentari, nisi
Pars I.

Lex foundationis aliud disposuerit, & si Beneficia non sint incompatibilia.

- 12 Peregrinus præsentari non potest, nisi sit de illa Diœcesi, vel nisi venerit cum litteris commendatitiis sui Episcopi; nec præsentari potest, si institutio spectet ad Prælatum inferiorem, ea ratione, quia inferiores Prælati sine Diœcesanorum consensu in Ecclesiis suis Peregrinos non possunt instituere, juxta *Text. in cap. Te nobis de Cler. Peregrinis; ibique Abb. Barbof. ut legi potest apud Lambertin. ubi supra.*

Apostatæ præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica, ita ut si præsententur, præsentatio est nulla, & Patroni ea vice privantur jure præsentandi alios juxta Constitutionem Pauli IV; *la 14. incipien. Per quam S. 4. in Bullar. nov. Lezzan. in Summa Regul. cap. 11. num. 28. tom. 1.*

Denique Hæreticus, Scismaticus, Simoniacus, Perjurus nisi peniteat, Infamis infamia Juris, vel facti, nisi fuerit ab Infamia liberatus, Sodomita, Concubinariarius notorius per sententiam, vel per Confessionem sponte factam, Ulurarius manifestus, Falsificans, vel per se, vel per alios Litteras Apostolicas, Histrion, Scurra, vel Buffonus præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; ut habetur apud *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. part. 1. quest. 9. fere per tot.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Laico est nulla, etiamsi Laicus petat postea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præsentationis.

SUMMARIUM.

- 1 Laicus potest nominari, immo etiam præsentari sub conditione Clericatus, non autem absolute ad Beneficium Ecclesiasticum, & num. 28.
- 2 Præsentatio facta de Laico est nulla, etiamsi post factam præsentationem Clericatum susceperit; & quid si exhibendo nominationem exposulaverit se promoveri ad Clericatum? num. 3. & 30. & 31.
- 4 Patronus in aliquibus casibus valide
C c pro-

- procedere potest ad presentationem Laici. Et num. 5. & 6.
- 7 Mandante Testatore, ut in paritate vocum ille electus remaneat, qui primo loco est nominatus, an hoc servandum sit, si primo loco nominatus non habeat aetatem conciliarem?
- 8 Praesentantibus aliquibus inhabilem, ceteris vero habilem, totum Jus praesentandi in praesentantibus habilem consolidatur, & num. 27.
- 9 Fundator potest velle, ut ad Beneficium praesentetur minor 14. annorum, non obstante dispositione conciliari.
- 10 Ratio cur Concilium Tridentinum requirat aetatem 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus.
- 11 Beneficia fundata post Concilium Tridentinum requirunt aetatem 14. annorum, nisi certis, & convincentibus probationibus, contraria voluntas fundatoris probetur. Secus si essent fundata ante Concilium, ut num. 13.
- 12 Testator potius cum Statuto, quam cum Jure communi per eum correcto, se conformare praesumitur.
- 14 Si in erectione Beneficii post Concilium disponatur, quod praesentetur quicumque Clericus, praesentari non potest Clericus, qui sit minor 14. annorum, Amplia, ut num. 15.
- 16 Voluntas Fundatoris, ut praesentari possit ad Beneficium minor 14. annorum, an deduci valeat à subsidiaria admissione Laicorum de Familia, aut extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, & num. 17.
- 18 A Jurepatronatus activo arguitur ad interpretationem Jurispatronatus passivi, itaut, quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero.
- 19 Magis idoneus in paritate vocum praeserendus est minus idoneo.
- 20 Habilitatus per dispensationem, an praeserendus sit in paritate vocum ei, qui sit de Jure habilis.
- 21 Dispensatio à defectu aetatis reportata à praesentato inhabili absque expressione compraesentati habilis est nulla.
- 22 Dispensatio à defectu aetatis, quando retraheri possit ad tempus praesentationis?
- 23 Habilitas requisita in Beneficiato, quo tempore concurrere debeat?
- 24 Qualitas adjecta verbo intelligi debet secundum tempus verbi, & de tempore verbi necesse est, ut interveniat.
- 25 Habilitas requisita in Beneficiato ab Homine, & non à lege, concurrere debet in ipso actu praesentationis.
- 26 Ultimus status attenditur ad effectum reportandi institutionem.
- 29 Instrumentum conceptum per verba praesentationem praeserentia resolvitur in meram nominationem, si non exhibeatur coram habente instituere.
- 32 Episcopus, an, & quando possit habilitare praesentatum incapacem ad Beneficium existente altero praesentato capaci.
- 33 Ultimus status attenditur ad effectum cognoscendi, an Beneficium sit Sacerdotale.

C A S U S XIII.

Patronus praesentavit Laicum ad Beneficium vacans, qui statim adeptus est Clericatum, quaritur, an illa praesentatio sit valida.

Studens in hoc Casu ex Commissione mei Praeceptoris in eo scribentis negativè respondendum dicebam, quia licet Laicus possit nominari, immo etiam praesentari sub conditione Clericatus, juxta Rotam coram Paen. decis. 4. & 12. & fuit plene decisum in Melevitana Beneficiorum 10. Janii 1712. coram R. P. D. Aldrovando, S. Pro Remotione inferius legen. numer. 26. tamen non potest praesentari absolutè, utpote incapax Beneficii, & praesentatio facta de incapaci sustineri non potest juxta firmata per Ricc. in prax. par. 1. resol. 151. per tot. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 1. tit. 7. num. 573. Garz. ubi proximè n. 31. Buratt. decis. 22. num. 22. Quod procedit etiam si post factam praesentationem, Clericatum susceperit; Clericatus enim subsequens etiam de proximo retraheri non potest ad tempus praesentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas praesentati, quia mediante praesentatione acquiritur Jus ab Beneficium, ut bene ostendit Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. numer. 31.

Lam-

Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 7. art. 7. num. 7. & art. 29. num. 4. & art. 2. num. 16. Sanchez conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 73. num. 2. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 10. tit. 7. n. 573. Rota decis. 147. num. 14. post Vivian. de Jurepatr. & coram Buratt. decis. 21. num. 21. Castropal. oper. Moral. tract. 13. de Benefic. disput. 2. punct. 7. num. 1.

3 Non obstat, quod Laicus presentatus tempore, quo exhibuit nominationem coram ordinario, simul exposulaverit se promoveri ad Clericatum, idedque quemadmodum licitum est Patronis presentare Laicum sub conditione futuri Clericatus, ita etiam permissum sit nominato facere presentationem suae nominationis coram Ordinario cum Instantia, & petitione Clericatus, per quam videtur, quod actus censeatur expletus nunc pro tunc, postquam adeptus fuerit Clericatum. Ut bene notat Rotam in dicta Melevitana Beneficiorum, §. Nec dicatur.

Pro remotione enim objecti distinguo plures casus, in quibus vacante Beneficio de Jurepatronatus ritè, & rectè procedere valent Patroni, qui desiderant aliquem Laicum presentare; Pro ut distinguit idem meus Praeceptor in Tract. de Controv. Patron. alleg. tom. 2. qui loquitur his praecisis verbis, nempe,

4 Primus est, ubi petunt coram Ordinario supersederi usque ad ultimum diem quadrimestris, ut presentandus assequi possit debitam capacitatem E. G. Clericatum, dispensationem ab aetate &c. & hoc casu ordinarius supersedere tenetur, ut advertit Card. de Luca de Jurepatronatus disc. 45. num. 7. Cirill. quest. Jur. cap. 93. num. 28.

5 Secundus est ubi per Epistolam, vel Instrumentum simpliciter nominant presentandum, qui est Laicus, & tradunt illi actum nominationis, & tunc nominatus non debet exhibere superiori nominationem, nisi prius adepto Clericatu, & tunc factus Clericus potest illum exhibere, tunc enim verificatur, quod de tempore presentationis sit Clericus, hoc est illud, quod dicunt Doctores, quod possit nominari Laicus, dummodo tamen sit Clericus tempore presentationis, sive exhibita nomi-

nationis coram ordinario, ut ait Rota coram Pen. dicta decis. 4. num. 4. & dec. 12. num. 4. & decis. 147. num. 15. & seqq. post Vivian. de Jurepatr. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 47. num. 94.

Tertius casus est ubi Patroni non nominant, sed verè, & realiter presentant Laicum coram ordinario, & tali casu est quaestio inter Doctores, an possit fieri presentatio sub conditione futuri Clericatus? Etenim Garz. de Benefic. part. 7. cap. 1. num. 28. & seqq. firmat posse Laicum presentati sub conditione Clericatus expressa, vel tacita, sed opinionem Garziae tanquam insubsistentem refellit latè Ventrighl. in prax. part. 2. annot. 7. numer. 12. Veritas est, quod possit presentari Laicus non quidem sub tacita, sed solum sub expressa conditione futuri Clericatus, nempe mediante clausula: Si, & post quam fuerit promotus ad Clericatum: ut est sententia Sacrae Rotae, apud Vivian. de Jurepatr. decis. 147. num. 19. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 45. num. 7. Barbos. de potest. Episcop. alleg. 72. num. 78. Ea ratione, quod conditio suspendit actum presentationis, quae solum fieri dicitur, post quam accessit Clericatus, qui tali casu retrahitur ad ipsam diem presentationis, dummodo superveniat durante termino Juris, ut explicat Rota in Volaterrana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nec valuit coram R. P. D. Crispo, quae inferius legi potest num. 7.

Nullus ex his casibus haecenus distinctis applicatur ad casum nostrum, dum Patronus non presentavit sub conditione, sed coram ordinario exhibuit per manus presentati Instrumentum nominationis, quod nullam continet conditionem, aut praeservativam.

R. P. D.

CRISPO

Volaterrana Beneficii.

Veneris 7. Decembris 1708.

7 **C**um Eques Pompejus de Birellis in fundatione Beneficii decreverit, ut eveniente illius vacatione, illi de Familia, quibus Jus nominandi reservaverat, deberent Domi ipsius Fundatoris insimul congregati per scrutinium secretum, juxta eorum ætatis majoritatem nominationem explere, ad hoc, ut personæ habiles potuissent scrutinio subjici, tribuendo prælationem Clericis de Familia quatenus habiles reperirentur ad Beneficium assequendum, providendo ulterius, ut in suffragiorum paritate ille electus remaneret, qui primo loco nominatus extitisset.

Per obitum primo nominati à Fundatore nominationi præfatæ locus evenit, in qua ex quatuor Patronis, in quibus de eo tempore Jus patronatus residebat, à Seniore Patrono nominatus fuit Joseph Bonaccursius de Birellis in anno decimotertio ætatis suæ tunc constitutus, ab altero verò Patrono in ordine succedente, Antonius Franciscus de Birellis vigesimum annum agens, atque cum successivè nominare debentes unus primo nominato adhæsisset, alter verò secundo: Hæc suffragiorum scissura ansam præbuit inter præsentatos acerrimæ in Ecclesiasticis Hetruriæ Tribunalibus dimicationi; Cum etsi Joseph tanquam primo nominatus juxta foundationis legem in paritate vocum electus diceretur, attamen destitutus comparebat capacitate ætatis, uti minor 14. annorum, quibus *Sacrum Concilium Tridentinum* expressè interdixit Beneficia Ecclesiastica, licet simplicia posse conferri. Antonius Franciscus verò cum conciliarem ætatem fuisset etiam supergressus, capax inde apparebat ad institutionem obtinendam. Dissona tamen in re hac emanarunt judicia; cum Ordinarius, cui uti instituire de-

benti, primo loco controversia decidenda exposita fuerat, superventa etiam dispensatione Apostolica super ætate favore Josephi, illum instituendum esse demandaverit, denegando executionem litterarum Apostolicarum super derogatione medietatis vocum, quæ per Antonium Franciscum fuerant reportatæ; Attamen Archiepiscopus Senarum, cui per Breve extiterat causa commissa, non trepidavit in successiva instantia, revocando præcedens judicatum, pronunciare, quòd Beneficium esset adjudicandum Antonio Franciscus. Cum in hac interse pugnantium Sententiarum discordia, contentio ad nostri Tribunalis judicium fuerit delata; Proposui dubium: *Cui esset adjudicandum Beneficium controversum, & DD.* innitendo *regula* de non conferendis Beneficiis Clericis in minori ætate 14. annorum constitutis stabilitæ per *Sacrum Concilium Tridentinum sess. 23. de Reform. cap. 6.* non dubitarunt hodie respondere, *Beneficium esse adjudicandum Antonio Franciscus.*

8 Nulla siquidem emerfit hæsitatio, quòd in ipso concurrant omnes qualitates per Fundatorem exoptatæ ad effectum assequendi controversum Beneficium, cum sit de genere vocato, Clericali munere insignitus, ac constitutus supra ætatem necessariam, quam *Jus novum conciliare* pro Beneficiatis exposcit. Joseph verò licet pariter sit de eodem genere vocato, & ad sui favorem in Patronorum discordia enumeret suffragium Senioris, quod ipsi invocum paritate, ita Fundatore demandante, prælationem tribuere valeret, attamen etsi in vocum statera præponderet, incapax tamen emergit ob defectum legitimæ ætatis 14. annorum volitæ à *Concilio Tridentino* pro Beneficiatis, exinde insurgit, ut etiamsi tanquam primo nominatus diceretur præsentatus à majori parte Patronorum, adhuc ipsius præsentatio tanquam facta de inhabili, non sit attendenda, & proinde habenda, ac si facta non fuisset; Nominatio verò Antonii Francisci quamvis esset expleta per minorem partem, executionem tamen promereatur, cum totum Jus præsentandi in præsentantibus habilem, & capacem remanserit consolidatum, ad *Text. in cap. Dudum, & cap. Congregatum de election.* & in specie Juris patronatus

B. m.

Barbat. consl. 33. sub num. 9. & seq. lib. 2. Bellon. Jun. cons. 56. num. 4. Rocca disput. Jur. select. cap. 190. num. 20. & seqq. Panimoll. decis. 101. num. 13. & 14. Rota coram Cavaler. decis. 231. num. 2. coram Buratto decis. 680. num. 1. & in Recent. decis. 136. num. 14. & 15. par. 10. & dec. 354. num. 5. & seqq. par. 19.

Et quamvis ad incapacitatem Josephi dirimendam, ponderanda sub oculis DD. posita fuerint, quod in Jure patronatus, de quo agitur, cum fuerint invitati omnes Clerici de Familia ad illius assequutionem, necessaria non foret illa ætas, quam pro Beneficiis simplicibus præscripsit Concilium, sed illa satisfaceret, quæ septennium excederet, ut ex *Jure communi Canonistarum* prius statuerat doctrina; Eoque attempto, quia Fundator omnes Clericos indistinctè vocando, non ad ætatem, sed ad Clericatum prospexerit, cum hæc generalis, & indistincta vocatio videatur pati non posse restrictionem ad Clericos habentes ætatem Conciliarem, sed eos omnes complecti, quos *Jus commune* capaces existimat. Hincque propterea cum necessaria admissioni ætatis, quam voluit Concilium, resistat ipsius Fundatoris litera, cessat hoc casu, & Concilii dispositio, quæ juxta *Interpretum* Sententiam communiter hodie admissam non substulit foundationis legem, itaut si colligatur, quod Fundator voluerit admitti Clericos, licet minores 14. annorum, eo casu decretum Concilii hoc non impediatur, ut per plurimos, rejecto Riccio, qui contrarium in judicando consuluerat, ut ipse fatetur in *decis. 23. part. 3. dixerunt Fagnan. in cap. Cum in cunctis num. 88. in fine de election. Vanespen. Jus Ecclesiast. univers. part. 2. tit. 19. num. 12. Murg. de Benefic. quest. 3. num. 678. Novar. quest. forens. par. prima quest. 71. Corrad. prax. dispens. Apostol. lib. 4. cap. 1. num. 8. & seqq. Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. S. 1. numer. 6. Barbof. de potest. Episc. allegat. 60. num. 6. Panimoll. decis. 98. annot. 1. num. 22. Campanil. divers. Jur. Canonic. rubr. 7. cap. 6. num. 2. ad finem, Rota coram Buratto. decis. 606. num. 5. & 6.*

10 Hæc tamen minimè operari valuerunt, ut in præsentis casu posset à nova Concilii dispositione recedi, atque *Juri communi*

prius viginti inhæreret: *Æquissimum* namque effulgit *Sacrosanctæ Synodi* decretum, in statuenda ætate 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus, dum inconueniens prorsus videbatur, quod cum Beneficiatus quadam legationis specie erga Deum fungatur, necnon etiam spirituale quoddam Matrimonium cum Ecclesia contrahat, talis esse debeat, qui adhuc pueritiam non evasit, nec pervenit ad ætatem discretam, qualis reputatur illa 14. annorum, ex qua ratione à Jure antiquo recedere voluisse Concilium explicavit *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 49. num. 19. & 20. quem refert, & sequitur Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. S. 1. num. 2.* Sed etiam Concilium satisfacere voluit in parte Concilio *Coloniensi* anni 1536. cujus Patres optabile sibi esse insinuarunt, ut ea ætate Ordines, & Beneficia conferrentur, quam *antiqui Canones* priusquam Beneficia ab Ordinibus essent separata, requirebant, totam rem ad futurum Concilium decidendam committendo, cui in parte non modica satisfaciens ultima Synodus, Ordinibus Sacris certam defixit ætatem, eamque etiam præscripsit Beneficiis Ecclesiasticis, & præcipue simplicibus, quod amplius impuberibus non valerent conferri, sed solum Clericis 14. annorum, ut disertè probat *Tomassin. de Discipl. Eccles. circa Benefic. par. 1. lib. 2. num. 7.*

11 Hinc est, quod Concilii dispositio non solum tamquam laudabilis, sed etiam uti majus Ecclesiæ bonum, & servitium, concernens omnem favorem, latamque interpretationem promereatur, itaut dici valeat, quod omnia Beneficia de Jure patronatus post ipsius promulgationem fundata, in se insitam, & connatam præsumptionem habere videantur, quod in præsentatione facienda semper voluerit Fundator præsentari Clericos habentes capacitatem, quam requirit Concilium, non verò impuberes, prout *Jus commune* permittebat juxta resolutionem Congregationis Concilii relatum per *Monacell. in Formul. tom. 2. tit. 15. form. 1. sub num. 13. tom. 2. atque ad effectum eruendi contrariam voluntatem, quæ hodie habet in se resistentiam prædicti Concilii, insisti non possit in præsumptionibus, & conjecturis levibus, & æquivocis, sed ex probationibus certis,*

&

& convincentibus hoc haberi debeat, quæ præferant claram, & specialem, vel virtualem Fundatoris dispositionem, ut in his terminis docuerunt *Barbos. de Offic. & potest. Episc. alleg. 60. sub num. 77. vers. Poterit igitur circa med. Pyrr. Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. prax. Ecclesiast. par. 2. annot. 6. S. 1. n. 6. ibique Carol. Anton. de Luc. in addit. nu. 4. & 5. Adden. ad Pamphil. decis. 54. num. 18. & 19. Rota coram Durano decis. 228. numer. 8.*

Juridica quoque ad id concurrente ratione, nam *Conciliaris sanctio*, cum sit *Juris communis* correctoria, Fundatore simpliciter Clericos ad Beneficium invitante, omnis præsumptio militat, quod circa eorum habilitatem voluerit potius se cum *Jure novissimo Conciliari*, quam cum antiquo *Canonum* conformare, & consequenter exoptasse in iisdem Clericis ætatem ad minus 14. annorum per ea, quæ in similibus terminis per DD. traditum videmus, quod indubia Testatorum dispositione, semper ea sumenda venit interpretatio, quæ magis conformis est *Juri municipali*, non verò illa, quæ famulatur *Juri communi*, cum Testator potius cum Statuto, quam cum *Jure communi*, per eum correcto se conformasse præsumatur, *Decian. consil. 17. num. 51. lib. 1. Rim. consil. 246. numer. 49. & 50. Peregrin. consil. 44. num. 13. lib. 1. Altograd. consil. 47. num. 15. & 16. & consil. 95. num. 35. & 36. lib. 2. Mantico. de conject. ultim. volunt. lib. 6. tit. 7.*

Descendendo autem ad examen conjecturarum, quæ pro eruenda voluntate fundatoris adversativa dispositioni *Concillii* per Defensores Josephi fuerunt cumulata, nulla ex eos apparuit ita patens, ut valeret convincere fundatorem voluisse in Clericis ætatem à *Jure communi* traditam, & non illam à *Concilio* statutam; Ea quippe quæ consistit in vocatione indefinita omnium Clericorum de Familia, quæ & si uti universalis, videretur, quod pati nequeat restrictionem ad solos Clericos ætatem conciliarem habentes, sed omnes indistinctè licet minores 14. annorum includat, attamen nullam videretur in se continere repugnantiam cum dispositione præfata *Concillii*, ita quod dici possit, quod Fundator ab illo recedere voluerit, nam cum aga-

tur de fundatione expleta post *Concilium*, vocatio omnium Clericorum sumi debet juxta dispositionem ipsius *Concillii*, scilicet de iis omnibus Clericis in legitima ætate constitutis, quos solum prædictum *Concilium* capaces Beneficii existimavit, non verò de aliis, qui eam legitimam ætatem non fuerunt assecuti, ea siquidem ratione, quod post *Concilium* ad differentiam foundationum, quæ essent factæ ante *Concilium*, in quibus fortasse assumptum, posset procedere, adhuc ut minores 14. annorum possint venire, præcisè opus est, quod Fundator vocationi Clericorum adjecerit qualitatem, quæ convenire possit solum Clericis in minori ætate constitutis, utpote si vocetur Puer, vel minor, vel quid simile, nam aliter si Clerici purè vocentur, semper intelligitur de Clericis, juxta *Concilium* Beneficii capacibus, ut distinguendo monent *Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. in prax. Ecclesiast. dicta part. 2. annotat. 6. num. 6. Card. de Luca de Benefic. disc. 95. num. 9. Rota coram Durano decis. 228. num. 8.* atque cum hac etiam distinctione pertransiit, *Barbos. in contrarium allegat. de Offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 60. sub num. 77. vers. Et ubi fundatio.* Et magis ad rem descendendo præcisè ad casum, quando in erectione cautum reperitur, quod præfenteretur quicumque Clericus, quod idem importat, ac omnes Clerici, juxta *Rotam decis. 353. numer. 2. in fine, part. 4. Recent. tom. 1.* quod adhuc post *Concilium* præsentari non valeat Clericus, qui sit minor 14. annorum, in individuo tradiderunt *Ventrigl. in praxi loco alleg. num. 6. in fine, & Barbos. de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 161.* qui etiam assert resolutionem Congregationis *Concillii* emanatam de anno 1619. ac altera reperitur resolutio *Congregationis Concillii sub die 9. Septembris 1702.* in qua denegata fuit dispensatio Clerico de familia non habenti ætatem conciliarem in concursu cum Clerico consanguineo ætatem 14. annorum habente, licet vocatus reperiretur quicumque Clericus.

Collimante præsertim ad id non obscura ipsius fundatoris dispositione, qui Clericos Familiae nominandos voluit servitio subjeci, rationem subdendo, *ad effetto, che possino essere squittinati tutti li Soggeriti abili,*

abili, inhabilitas autem in Clericis Beneficii capacibus cum alia cogitari non valeat quam illa, quæ resultat à defectu legitimæ ætatis conciliaris, perneceffe inferitur, quòd Clericos habiles cum voluerit, intellexit de iis, qui juxta *Concilium* reperiuntur in ætate legitima, & habili, dum post *Concilium* illi soli Clerici habiles reputantur, qui in ætate 14. annorum sunt constituti, *Adden. ad Pampb. decis. 54. num. 19. in fine.*

Miuis hæc Fundatoris voluntas depro-
16mi valet ex eo, quia in casu non existentia Clericorum, Fundator mandaverit nominari etiam Laicos de Familia, inde inferendo, quòd sicuti inhabilitas Laicorum ad Beneficia eidem obesse nequivit, quo minus illos vocaret, ita pariter præsumendum sit, quòd non obfuerit inhabilitas Clericorum respectivè ad *Concilii* dispositionem; Facilis enim occurrit responsio, quòd hæc conjectura non est efficax ad convincendam hanc necessariam consequentiam, quòd si Laici inhabiles fuerunt vocati, ita multò minus de inhabilitate Clericorum respectivè ad ætatem fuerit curatum, nam foundationis littera clara se offert in ea parte, in qua de Clericis loquitur, ubi præcisè disponit, quòd illi debeant esse habiles, & si Fundator etiam Laicos vocavit expressè circa illos disposuit, & si inhabiles ob defectum ordinis, vocando autem Clericos, illos habiles voluit, hinc cum casus Laicorum, & alter Clericorum sint inter se distincti, & in unoquoque ex eis extiterit particulariter, & diversimodè provisum, ab uno, ad alterum non valet inferri: Tantò magis, quod Fundator invitando Laicos egit id, quod de *Jure* sibi permittebatur, non enim disposuit, quòd Laici possent ad Beneficium admitti, sed solum indulgit, ut possent poni ad partitum, quod per *Sacros Canones* non legitur interdictum, cum hæc non sit propriè præsentatio, sed simplex nominatio, nullum jus tribuens nominato, nec de Laicis fieri interdicta, cum solummodò illi reperiantur de *Jure* inhabiles ad reportandam præsentationem, quando illa non consistit inter cancellos meræ nominationis, seu, ut vocat *Rota coram Pania decis. 4. num. 7.* cujusdam initij ad institutionem obtinendam, sed est

propria præsentatio coram Ordinario, quæ dicitur quando sub illius oculis corporeis ponitur persona nominata ad effectum, ut possit videre, an sit idonea, & de eo tempore requiritur, quòd Laicus Ordine Clericali sit insignitus, ad hoc, ut uti Beneficii capax, effectus, possit institutionem obtinere, ut cæteris omissis bene declarant *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 47. numer. 94. Pirr. Corhad. in praxi Beneficiaria lib. 4. cap. 6. num. 30. & 31. Antonell. de tempor. legal. lib. 1. cap. 71. Ventrigl. in praxi rer. Notabil. Eccles. par. 2. annot. 7. sub num. 13. Rota post Vivian. de Jurepatr. decis. 147. num. 15. & seqq. & plenè coram Pania decis. 4. & decis. 12. per totas.* Ex his descendit, quòd longè etiam inter se differant defectus Ordinis Clericalis cadens in Laico, & defectus legitimæ ætatis intercedens in Clerico, & ad effectum, de quo agitur, magis impeditiva dignoscitur inhabilitas Clerici respectu ætatis, quam Laici respectu Ordinis; Laicus enim potest capacitatem assequi intra terminum Juris Patronis currens suscipiendo Clericatum; Clericus autem legitima ætate destitutus, habilitatem intra dictum tempus acquirere non valet, cum ætatem legitimam complere non à se, sed à temporis Beneficio totaliter pendeat; ad tradita per *Ventrigl. in praxi for. Eccles. par. 2. annot. 6. §. 1. num. 8.*

17 Eiusdem pariter irrelevantia apparuit, & altera conjectura, promanans à subsidiaria admissione Extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, quasi hæc præferre possit admissibilitatem cujusvis Clerici de Familia, & si infra ætatem Conciliarem constituti, ex eo quia Extranei cum sint substituti post totalem deficientiam Clericorum de Sanguine, si soli Clerici annorum 14. essent admittendi eveniret, quòd adhuc existente Clerico minore 14. annorum à Genere vocato, contra voluntatem Fundatoris, Extranei præferrentur. Quoniam assumptum fortasse procedere valeret, si in substitutione extraneorum Fundator posuisset in conditione indistinctè omnes Clericos de Familia, itaut ne videatur prætulisse Clericis Familia Extraneos, à Fundatoris verisimili mente arguendo, viderentur non abborriti Clerici, licet ætatem con-

conciliarem non affecuti, sed cum solum posuerit in conditione Clericos habiles, *mentre ci sano Soggetti habili*, & habitas de alio verificari non possit, quam de etate, hoc casu præclusus remanet aditus cuicumque interpretationi, quod etiam etate inhabiles voluerit, nam in claris nulla est admittenda interpretatio, quæ solum in dispositione dubia locum occupat, ad *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat. 3.*

Nec videtur in his terminis applicabilis ¹⁷resolutio Congregationis Concilii relata per *Ciarlin. lib. 2. controu. forens. cap. 53. num. 51.* quam etiam transcriptit *Barbos. de Offic. & Potest. Episc. part. 3. allegat. 60. sub num. 77. circa finem*, ubi attentam simili vocatione Clericorum de familia cum substitutione extraneorum in eorum defectum, *Congregatio* resoluit potuisse præsentari Clericum annorum decem; nam in eo casu Clerici non erant invitati, pro ut in præsentem cum qualitate habitatis, nec etiam agebatur, ut hic, in concursu alterius Clerici de Familia undequaque in legitima etate constituti, in quibus sanè circumstantiis contrarium est iudicandum.

Extraneæ etiam apparuerunt aliæ *Au-Floritates* ad hujus rei comprobationem pariter adductæ, videlicet *Card. de Luca de Fideicommiss. disc. 8. num. 16. Rota decis. 290. num. 7. & decis. 399. num. 10. par. 13.* in quibus firmatur, quod in Commendis, & si ad instar Beneficiorum Ecclesiasticorum venirent regulandæ, & in eis non habere locum dispositionem Concilii circa etatem 14. annorum, cum in eorum casu non concurrerent particulares circumstantiæ casus, de quo nunc quæritur, in quo Fundator voluit Clericos habiles, qui casus est longè diversus, nec non in eis agebatur præcisè de Descendente à Fundatore destituto etate Conciliari in concursu cum Extraneo substituto, & ex verisimili mente Fundatoris dictum fuit, quod prælatio debita esset illi de Genere vocato, licet non constituto in etate capaci, quod nullatenus famulatur præsentem quæstioni, in qua disceptatio versatur non inter personam de Sanguine, & extraneum, sed inter duos Clericos de eadem Familia, contententes super habitate etatis, cum

unus habeat etatem capacem, quam requirit *Concilium*, alter verò ad eam etatem non pervenit, & hoc casu nulla concurrere potest verisimilis mens Fundatoris, quod admitti voluerit Clericum etatem conciliarem non habentem, ad exclusionem alterius de eodem Sanguine, qui habitate etatis polleat; quinimò in præsentem alia militare videtur verisimilis mens Fundatoris in contrarium, qui certè si viveret, & videret ambos Clericos de sua Familia æquali voce Patronorum electos, unum in etate Conciliari constitutum, alterum verò Impuberem, sine dubio Beneficium conferri voluisset Clerico habili, & in etate legitima Conciliari constituto.

Idque etiam suadente, quod Fundator sicuti in paritate Vocum voluit, quod nominato a Seniore Patrono deberetur Beneficium, si hanc majoris etatis prælationem attendi voluit in Jurepatronatus activo, eandem quoque prælationem dicendum venit, quod servari voluerit in Jurepatronatus passivo, ut in concursu præferretur Clericus habens etatem conciliarem, alteri dictam etatem adhuc non attingenti, cum optimum sit argumentum, ¹⁸quod deducitur à Jurepatronatus activo ad interpretationem Jurispatronatus passivi, ita ut quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero, *Rota in Auximana Jurispatron. 17. Junii 1701. S. Minusque coram R. P. D. meo Ansaldo, Interamnen. Jurispatronatus 22. Martii 1706. S. Ulterius coram R. P. D. meo Scotto, Aßen. Prioratus super Institutione 20. Ianuarii 1708. S. Maxime quia coram R. P. D. meo Lancetta, & in Hortana Beneficii 1. Julii 1708. S. Talisque intelligentia coram R. P. D. meo Priolo.*

Verum quoque cum per Fundatorem reperiantur Cappellano, seu Beneficiato, imposita plura onera concernentia, tam Spiritualia, quam Temporalia, quorum qualitas maturioris etatis exigit consilium, ut illa per Josephum uti impuberem impleri, nisi mediante Tutore non valerent cum impossibile dijudicetur, ut talis possit esse idoneus, qui nescit regere se ipsum, ex altera verò parte concurrat Antonius Franciscus, qui est de eadem Familia, etate Senior, ac ad ea implenda aptus,
omni

omni Jure ipse præcisivè ab incapacitate
 19 Josephi etiam ex hoc capite, uti magis idoneus veniret præferendus, per ea, quæ tradit *Panimoll. decis. 101. annotat. 1. numer. 9.*

Destituito Josepho ætate necessaria pro Beneficio assequendo, visum fuit eidem suffragare non potuisse, quòd se capacem ad illud ostenderit mediante Apostolica Dispensatione, quoad ætatem reportata de tempore petitiæ, & obtentæ Institutionis coram Ordinario, cujus vigore remoto obstaculo incapacitatis, & habili effecto, tamquam primo nominato ex foundationis lege debita sit prælatio. Omisso enim examine, an in hoc casu Joseph tamquam habitatus per dispensationem possit præferri Antonio Francisco tamquam de Jure habili, cum apud DD. in concursu Clerici habilis, & habitati per dispensationem, prælatio legatur tributa illi, qui dispensatione non indiget, ut apud *Dec. consil. 542. num. 1. num. 14. Vivian. de Jurepatron. lib. 12. cap. 9. num. 29. & seqq. Panimoll. dicta decis. 101. annotat. 1. numer. 24.* Hoc unum est certum, quòd dispensatio præfata reportata fuit, absque eo quod Papæ narratum extiterit, quòd Cappellania erat debita certo Genere personarum, & in ea à medietate Patronorum fuerat præferendus Antonius Franciscus constitutus in ætate legitima, cui propterea ex Fundatoris dispositione uti passivè vocato, fuerat usque à die vacationis Beneficii, ac suæ comparitionis coram Ordinario Jus quæsitum, quæ sanè si Papæ fuissent narrata, dispensationem non indulgisset, vel difficilius, quòd operatur, ut litteræ dispensationis tali modo reportatæ inefficaces, & nullæ remaneant ob subreptionis vitium in eis insitum, ut ex *Gloss. in cap. Ad Audientiam il. 2. de rescript. Felin. in cap. Super litteris num. 8. vers. Exprimenda sunt de rescript. Lotter. de re Benefic. lib. 3. quest. 11. num. 57. Pirr. Corrad. in praxi dispens. lib. 1. cap. 3. num. 12. Rota post Torr. de pact. futur. success. decis. 143. num. 4. & 5. & in nostris præcisiss terminis Corrad. prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 3. Ventrigl. in praxi Eccles. part. 2. annot. 6. §. 1. num. 8.*

Nec valuit responsio, quòd ad effectum, ut in litteris, cadat subreptio, Jus Tertii

Pars I.

debeat esse certum, & de præsentanti, cui per dispositionem inferatur præjudicium. Antonius Franciscus verò tamquam secundò nominatus cum non haberet nisi Jus incertum, & eventuale, quatenus primò nominatus intra quadrimestre per dispensationem non habilitaretur, hoc Jus uti merè accidentale, & involvens Jus quærendum, non verò quæsitum, non causet subreptionem. Constitit siquidem de Jure Antonii Francisci certo, & de præsentanti, etenim eo ipso quòd Joseph uti inhabilis de medio removebatur, ex quo ejus præsentatio uti facta de inhabili corruerat, subintravit in Juribus primi præsentatio secundò nominati tamquam facta de habili, & capaci, itaut ab ipsomet principio totum Jus præsentationis in ipso radicatum susteret, nec in suspenso ne quidem 22 temporis momento remanserit; Cum eo dumtaxat casu Juris præfati suspensio oriri potuisset, quatenus præsentatio primi fuisset expleta cum præcisa conditione reportandi dispensationem super ætate, quæ conditionalis præsentatio præservat actum à nullitate, & operatur suspensionem præsentationis usque ad tempus reportatæ dispensationis, itaut subsequens dispensatio retrotrahatur ad tempus ipsum præsentationis, sed cum præsentatio Josephi fuerit pura, & simpliciter absque ulla præservativa expleta, non potuit evitare nullitatem, & inducere hanc retractionem ad præsentationis tempus, juxta in his terminis animadversa per *Barbos. de Offic. & potest. Episcop. par. 3. allegat. 60. sub num. 77. Alphons. de Leone de off. Cappellan. quest. 4. par. 6. num. 39. & 40. Corrad. in praxi dispensat. lib. 4. cap. 2. num. 14. & 15. Vivian. de Jurepatr. lib. 6. cap. 6. num. 19. Squillant. de privileg. Cleric. cap. 4. numer. 19. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6.*

Sed præcisivè à subrogatione præfata, adhuc Josepho reportata dispensatio super ætate non prodesset, nam cum habitas, & idoneitas ad Beneficia Ecclesiastica juxta Concilii sanctionem in sess. 23. de Reformat. cap. 6. hodie præcisè consistat in ætate 14. annorum, habitas hæc debet intervenire de tempore præsentationis factæ coram Ordinario, nam alias Patroni semper dicuntur inhabilem elegisse, & eorum præsentatio nullum effectum tribuere valeret:

D d

cum

cum etsi inter DD. queratur, utrum habitas requisita in Beneficiato, dicendum sit respectu vacationis Beneficii, electionis, seu nominationis, vel respectu presentationis, & videatur, quod saltem in actu presentationis, quo persona sub Ordinarii oculis exhibetur, debeat concurrere, cum ab eo tempore queratur Presentato jus ad Beneficium, & ille tenetur necessaria habitate ornatus comparere, ut præceteris Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 19. numer. 1. Barbof. de Offic. & Potestat. Episcop. alleg. 72. par. 3. num. 76. & seqq. Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 28. & seqq. Corrad. prax. Benefic. lib. 1. cap. 5. num. 104. & seqq. & lib. 4. cap. 6. num. 29. Lara. de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 52. & seqq. Frances. de Eccles. Cathed. cap. 28. num. 184. Rota post Vivian. de Jurepatron. decis. 147. à num. 14. usque ad 19. coram Pania decis. 4. à num. 6. ad 12. coram Buratto decis. 21. num. 19. & 20. in Recent. decis. 89. num. 10. & 11. par. 11. & magis ad rem decis. 636. num. 4. par. 19. tom. 2.

Certe in casu presenti res omni difficultate carere videtur, nam cum Fundator voluerit, ut contingente Cappellania vacatione sub Scrutinio ponendi, essent Clerici habiles, ac deinde absque ulterioris temporis protelatione Episcopo presentaretur Electus, qualitas habitatis adjecta verbis Scrutinii, & Electionis præfert, quod volita dicatur de eo tempore ex Juris regula, quod qualitas adjecta verbo intelligi debeat secundum tempus verbi, ac de tempore verbi necesse sit, ut interveniat, de qua Clarin. cap. 211. num. 27. & 28. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 105. & seqq. & 149. Rota coram Cavaler. decis. 231. num. 1. coram Dunoz. Jun. decis. 956. num. 9. & 10.

Hinc cum ex foundationis lege etatis habitas in ipso actu nominationis requisita dignoscatur ad id non est sufficiens, quod Joseph aptitudine mediante dispensatione obtinenda habilis esse potuerit, cum habitas actu esset requisita, ac in ipso momento nominationis debebat necessariò concurrere, nec proficiat si postea supervenerit. Eoque fortius, quod prædicta habitas nec minùs de tempore presentationis superventa reperitur, & regularis sit, quod quando habitas, requisita fuit

25 ab homine, & non à lege, vel consuetudine, necesse semper est, ut concurrat in ipso actu presentationis, nec ullo modo prodesse valeat aptitudo, ut benè distinguunt Rocca disput. Jur. Select. cap. 190. numer. 16. & 17. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 85. & 86. Card. de Luca de Benefic. disc. 96. num. 19. Rota in Recent. decis. 496. num. 4. & 5. par. 1. & decis. 216. num. 5. par. 2. cum concordantibus.

Et ita utraque &c.

R. P. D.

ALDROVANDO

Melevitana Beneficiorum.

Veneris 10. Junii 1712.

26 **N**on abscedentes Domini à Judicio Ordinarii Melevitani, & R. P. D. Cincii dixerunt hodie controversa quatuor Beneficia vacata sub die 22. Octobris 1708. per obitum Canonici Balsani esse adjudicanda Hieronymo Agius; ipse enim citra dubium fuit ad illa nominatus à majori parte Patronorum, quò ad formam ultimi Status existunt in quasi Possessione presentandi, quò regulariter attenditur ad reportandam Institutionem, ad Text. in cap. Quoniam, ubi Gloss. in verb. Majoribus de Jurepatronat. Vivian. eodem Tractat. lib. 12. cap. 8. num. 1. Rota coram Celso decis. 85. num. 1. & in Recent. decis. 280. num. 1. part. 7. & in Abellina. Jurispatronatus 18. Junii 1696. S. Siquidem coram Reverendissimo Molines Decano, & in Bononien. Beneficiorum de Castello 2. Maii proxime præteriti, S. Ex quatuor, coram R. P. D. meo Crispo.

Quòd autem Hieronymus habeat majorem partem Patronorum, constat ex eo, quia ex duabus Vocibus, ad quas modò Juspatronatus redactum est, ipse, mediante nominatione obtenta à suo Fratre, & Sororibus, habet integram vocem Helenæ Avie, quæ presentavit in ultimo Statu Anni 1676. necnon etiam mediante nominatione habita à filiis Joannis

nis

nis Petri Tonnæ consequutus est medietatem alterius vocis Vincentiæ ejusdem Joannis Petri Matris, quæ pariter in dicto Statu Anni 1676. præsentavit, cum itaque ex duabus vocibus Hieronymus obtinuerit unam cum dimidia alterius, de plano sequitur, cum eo concurrere non posse Ioannem Andream Marsigliam præsentatum à Io. Francisco Clinschiant, qui anno 1692. reportavit Donationem Jurispatronatus à Sperantia, ad quam tamquam filiam præfatæ Vincentiæ spectabat alia medietas hujus vocis: Quo stante Domini superfluum putarunt differere de Viribus hujusce Donationis, licet non deessent duo ex eis, qui existimabant, primam Donationem 1691. ab eadem Sperantia factam Franciscæ Matri ipsius Hieronymi esse præferendam, non obstante, quòd secunda fuerit ab Ordinario consensu confirmata, quia antea istam confirmationem Franciscæ jam inisterat coram Ordinario pro præstatione Consensus, qui cum non posset denegari, uti sine Causa protelatus, retrahendus erat etiam in præjudicium secundi Donatarii, ex *Lambertino de Jurepatr. lib. 1. part. 2. quest. 1. artic. 21. Adden. ad Burratt. decis. 702. numer. 10. & ad decis. 46. num. 71. & 72. part. 9. Cardinalis de Luca de Jurepatronat. disc. 56. num. 12. Rota coram Mantica decis. 86. num. 6. & 7. & post Vivian. de Jurepatronatus decis. 151. num. 14. & in Recent. decis. 306. numer. 9. & 10. par. 11. & latius decis. 80. à num. 9. ad sequen. par. 17. & distinguendo admissum fuit in decis. 25. num. 12. in Mantiff. ad Cardinalem de Luca de Jurepatronatus lib. 13.*

Omissa igitur hujusmodi inspectione tamquam non necessaria, & procedendo cum supposito, quòd Ioannes Andreas haberet medietatem dictæ vocis, non subsistere visum fuit assumptum ejus Defensorum, quòd nimirum Hieronymus tamquam Laicus de tempore præsentationis esset incapax assequendi hujusmodi Beneficia Ecclesiastica, & idcirco præferenda sit præsentatio ipsius Joannis Andree, licet facta à minori parte Patronorum, dum in istis, qui legitimè præsentarunt capacem, consolidatum remansit pro ista vice totum Juspatronatus, per

ca, quæ docuerunt *Lambertin. de Jurepatronat. lib. 2. part. 1. quest. 10. artic. 5. numre. 6. versic. Secundus Casus, & versic. Septimus est Casus, & lib. 2. par. 3. quest. 4. artic. 5. num. 2. vers. Quia est ac st, De Luca eodem Tract. disc. 43. numer. 11. Pax Jordan. lucubrat. lib. 10. tit. 7. num. 370. Vivian. de Jurepatronat. lib. 12. cap. 8. numer. 12. & 13. & in Regien. Jurispatronatus 16. Januarii 1708. §. Tantum autem, coram Reverendissimo Domino meo Molines, & in Leodien. Beneficii 25. Februarii 1707. §. Et nihilominus, coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Volaterana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nulla siquidem, & §. Nec valuit, coram R. P. D. meo Crispo, & in Tarraconen. Beneficii 29. Januarii proxime præteriti, §. Prout etiam, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Pro remotione namque objecti, in quo stabat Causæ difficultas, opportunum putarunt Domini duas præmittere in Jure receptissimas Propositiones, quarum prima est, quòd Patroni validè ac legitimè nominare possunt Laicum, cum simplex nominatio sit designatio persone postmodum Ordinario præsentandæ, & satis, superque est, quòd Nominatus, antequam labat tempus ad nominandum, se Clericali Tonfura initiari faciat, ita ut de tempore ejus actualis præsentationis coram Ordinario Clericus existat, ut tradunt *Parif. de Resignat. lib. 4. quest. 2. num. 5. & 6. Ricc. resolut. 161. per totam, Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. & sequen. Vivian. de Jurepatronat. lib. 6. cap. 7. num. 50. par. 2. Rota post eundem decis. 148. num. 15. & sequen. & magistratiter coram Pania decis. 4. per tot. & decis. 12. sub num. 4. & in Recent. decis. 621. num. 22. par. 19. & in Farfen. Canonatus 8. Junii 1711. §. Postremo coram Reverendissimo Molines. Altera verò est, quòd Patroni possunt præsentare Laicum coram Ordinario sub conditione, quòd clericetur, cum in hoc Casu præsentatio collata videatur in tempus, quo Præsentatus erit capax per assequutionem Clericatus ante Institutionem, ex *Barbos. de Potestate Episcopi allegat. 72. num. 78. par. 3. Garzias de Benefic. dicto cap. primo num. 28. & 29. par. 7. De Luca de Jurepatronatus disc. 45. num. 7. & disc. 70. num. 18. Mo-**

vern. Roman. discept. 13. num. 45. Rota. post Viviani. de Iurepatronatus decis. 147. num. 19. & admittit Rota in Volaterrana. Beneficium 7. Decembris 1708. S. Nec valuit coram R. P. D. meo Crispo.

29 His in Iure sic se habentibus in concreto præsentis Casus mole sua ruebat objectum, quia Hieronymus Laicus non fuit actu præsentatus coram Ordinario à Patronis, sed Patroni illum simpliciter nominarunt per Instrumenta, quæ etsi concepta sint per verba præsentationem præferentia, cum tamen Patroni illa non exhibuerint coram Ordinario debente instituire, resolvuntur in meram nominationem, seu destinationem præsentandi, ut respondit *Rota in Romana Cappellania 25. Novembris 1707. S. Verum, hodie, confirmata 3. Februarii 1708. S. Quod enim, coram R. P. D. meo Scotti*; ipse verò Hieronymus hæc eadem Instrumenta continentia validam, & legitimam ejus nominationem attulit coram Ordinario, & institit pro sua Institutione, non quidem purè, & simpliciter, sed prævia Ordinatione ad Clericalem Tonsuram; ibi: *Girolamo Oratore di V. S. Illustrissima espone trovarsi presentato da legitimi Padroni &c. come apparisce dalle qui colligate presentationi, e desiderando godere gl'effetti d'esse supplica compiacersi ordinarlo alla prima Tonsura, & ordinare, che sia servatis servandis instituito*: Quo circa, cum præsentatio istius supplicis libelli sequuta fuerit intra tempus legitimum, & in ejus sequelam sub die 3. Februarii 1709. antequàm expiraret quadrimestre Hieronymus obtinuerit ab Ordinario Tonsuram Clericalem, inde sequitur, quòd ejus nominatio, successivaque præsentatio, & Institutio ritè, & rectè processerit, & de Iure valida extiterit ex præmissis, cum de eo tempore Hieronymus necessariam habilitatem jam obtinuerit ex latè firmatis in *Volaterrana Beneficium 7. Decembris 1708. S. Sed præcisivè, coram R. P. D. Crispo.*

30 Nec dicatur, quòd secunda præmissa Conclusio non applicetur ad Casum, ex quo Doctores firmantes facultatem præsentandi Laicum sub conditione, quatenus clericetur, & capax fiat, loquantur de ipso Patrono, non autem de Nomi-

nato: cum enim sit Propositio pariter indubitata, quòd Nominatus Virtute ipsius nominationis Constitutus censeatur Procurator ipsius Patroni, ejusque habere Mandatum ad exhibendam, & præsentandam suam nominationem coram Ordinario, *Zabarell. in cap. Finali num. 4. in fine de Iurepatronatus, Lapis allegat. 75. num. 6. versic. Sufficiebat, & Lambertin. de Iurepatronat. par. 1. lib. 2. quest. 4. art. 16. sub num. 1. & sequen. versic. Et idè decimo sexto*: Hinc fit, quòd illa facultas, quæ inest in Patrono, per eum transfundatur, & commissa præsumatur eidem Præsentato omni meliori modo, quo de Iure concedi poterat, & ad hoc præcisè, ut ejus præsentatio, seu nominatio plenum, & integrum suum effectum assequeretur cumque talis effectus consequi non posset, nisi, & quatenus Nominatus fieret Clericus, per antecedens necessarium, dicendum venit, quòd in eodem Mandato implicite inclusa remanserit illa facultas, qua ipse mandans potiebatur, quæ proinde bene potuit explicari ab Mandatario, per ea, quæ tradunt *Cappo. Latr. consultat. 108. num. 11. & sequent. Afflic. decis. 340. num. 5. & in Addit. post num. 6. De Luca de Camb. disc. 13. num. 7.*

31 Et hinc cessat exaggeratum inconveniens, quòd scilicet, hoc admisso, licitum fieret nominato corrigendi, & alterandi præsentationem simplicem, & puram Patroni, eamque reddere, conditionalem, quòdque nominatus hoc medio evaderet ambitiosus, & se ipsum præsentaret quòd à Iure non permittitur: Quoniam dicta conditio, seu qualitas Clericatus tamquam apposita in actu exhibitionis præsentationis pro assequendo Beneficio procedit potius ex tacita mente Patroni mandantis, qui efficaciter desideravit suam præsentationem effectum sortiri, unde tantum abest, quòd Mandatarius nominatus alteret, & corrigat, ut immo potius exequatur præcisam Patroni voluntatem; prout quoque nullum adest crimen ambitus, quia revera non ipse nominatus se ipsum præsentat, sed Patronus per litteras, seu per Instrumentum nominationis, juxta doctrinam *Lapi cons. 75. quem sequitur Lamber. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quest. 4. art. 2. num. 2. fol. 780.*

Sen-

Senferunt Defensores Ioannis Andreae difficultatem, ideoque impugnabant in facto, quod Hieronymus suam nominationem, seu praesentationem coram Ordinario exhibuerit sub dicta conditione Clericatus, subistentes, quod Clericatum petierit solum ad effectum obtinendae Institutionis, non autem ad effectum reddendi conditionalem praesentationem Patronorum, quam supposuit puram, prout desumi posse dicebant ex actibus post factam dictam exhibitionem subsequitis, quales erant Instantia pro Iammissione ad possessionem Beneficii, admissio ad faciendas aliquas probationes, nec non affixio Edictorum, quae fieri non solet, nisi postquam est perfecta una praesentatio, ex traditis per *Lambertin. de Jurepatron. part. 2. lib. 2. quest. 6. art. 17. numer. 2. & art. 17. num. 2. Vivian. lib. 9. cap. 1. num. 4. & 5.*

At frustra, quia Domini magis inhaerentes substantiae, quam simplici verborum formalitati ex verbis Instantiae factae per Hieronymum superius relatis claram desumpserunt ejus voluntatem utendi praesentationibus obtentis pro eo tempore, quo, mediante Clericatu, habilis ad Beneficia effectus esset, ibi: *desiderando godere gl'effetti di esse presentazioni supplica compiacersi ordinarlo alla prima. Tonsura*: Effectibus enim praesentationum gaudere non poterat, nisi, & quatenus Tonsuram assequeretur, eoque magis, quia Institutionem petiit *servatis de Jure servandis*: Unde bene inferitur, ipsum non alio animo exhibuisse praesentationes Ordinario, quam sub ea conditione, seu qualitate obtinendi Clericatum ante Institutionem, quemadmodum exigebat Iuris ordo, quem ipse voluit servari: Non urgentibus in contrarium actibus subsequitis, quia nulla auctoritate probatur, quod ad illos deveniri non possit post factam a Patrono praesentationem conditionalem, quae in suo genere est perfecta, & tamquam valida, & legitima a Jure admissa atque approbata, ex superius allegatis.

32 Postremo non urget, quod lis fuerit in partibus inter ipsos praesentatos contestata; Ideoque non potuerit Ordinarius in praedictum ipsius Ioannis An-

dreae, cui fuerat Ius quaesitum ex praesentatione nulla Hieronymi incapacis illum habilitare mediante collatione Clericatus, ex deductis per *Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. par. prima, quest. 10. art. 5. num. 6. Rota in Leodien. Beneficii 1. Aprilis 1707. S. Nec superventus, coram R. P. D. meo Lancetta, & in Volaterana. Beneficii 28. Januarii 1709. S. Ex pluribus, coram R. P. D. meo Crispo*: Id enim recte procederet, quando verè nominatio, seu praesentatio Hieronymi fuisset nulla tamquam facta sine ulla conditione Clericatus, in quibus terminis procedunt, & loquuntur relatae auctoritates, secus autem, quando illius nominatio fuit valida, & subsistens, tamquam facta sub conditione, dum hoc casu Ius quaesitum dici non poterat Ioanni Andreae donec, & quousque durabat quadrimestre, intra quod Hieronymus Laicus effici poterat Clericus, & habilis, ut probant *Card. de Luca de Jurepatr. discurs. 45. num. 8. & disc. 64. num. 28. & disc. 82. num. 5. alter de Luca de lin. Legal. art. 24. num. 4. & comprobatur Modern. Roman. discip. Eccles. 13. a numero 49. ad 43.*

Vindicata ex his incapacitate Hieronymi ex defectu Clericatus, minus attendi promeruit ejus incapacitas quoad unum ex dictis Beneficiis nuncupatum del *Hayun* sub titulo Sanctae Margaritae ex defectu qualitatis Sacerdotalis, quae pretendebatur requiri ex fundatione anni 1465. Antonii de Nafis, ad quod Beneficium Ioannes Andreas fuit praesentatus a Joanne Iosepho Caxar, ad quem spectat Iuspatronatus in dicta Fundatione reservatum, iuxta decisiones in *Melvitana Iurispatronatus 1696. 1698. & 1702. coram Reverendissimo Malines, R. P. D. Lancetta, & Eminentissimo de la Tremoille in Mantissa ad de Luc. de Jurepatronatus le 25. 26. & 27. lib. 13.*

33 Ultra quod enim observantia educta, ex ultimo statu anni 1676. ostendit huiusmodi Beneficium non esse Sacerdotale, sed obtineri posse etiam a simplici Clerico, qualis erat Balsanus defunctus, quod sufficit ad obtinendam Institutionem ad terminos ultimi status, per *Text. in cap. Consultationibus de Jurepatronatus Rota decis. 98. num. 4. & 5. coram Priolo*

& in Mediolonen. Prapostura 18. Maii 1695. S. Moti, coram bon. mem. Muto, & in terminis præcis in Melphicten. Beneficii 26. Iunii 1711. S. Atsi adhuc, coram Eminentissimo Domino moo Cardinali Priolo: Præsentio erat omninò insubsistens, quia istud Beneficium Sanctæ Margaritæ non provenit à Fundatione dicti Antonii Nafis, de quo plenè doctum non fuit hucusque per Ioannem Andream, cum ad huiusmodi effectum satis non reputetur sola generalis denominatio dell'Hayun-contradæ, in qua alia plura bona existunt ad alios spectantia Bartol. in l. Demonstratio falsa numer. 17. de condit. & demonstrat. Riminald. Iunior. conf. 36. n. 53. Rota coram Andrea decis. 61. num. 9. & coram Emerix Iun. decis. 49. numer. 3. & decis. 73. num. 13. par. 19. Attento præfertim, quòd Antonius de Nafis Beneficium erexit super ejus Viridario, & Terris Aratoriis, iussitque, ut illud conferretur tribus Sacerdotibus; Beneficium verò, de quo agitur, consistit in duabus tantum ex tribus partibus unius Viridarii, & confertur uni, & non tribus personis, ex qua discrepantia benè arguitur diversitas inter utrumque, Gratian. disceptat. 790. num. 7. Cyriac. tontrovers. 321. num. 8. Rota coram Merlino decis. 415. num. 5. & decis. 617. num. 6. coram Emerix Iunior.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Regulari ad Ecclesiam, seu Beneficium seculare, an sit nulla.

SUMMARIUM.

- 1 Regularis, ut Regularis præsentari non potest ad Beneficium seculare, & num. 8. & 9. limita, ut num. 6.
- 2 De Iure communi Regularis poterat per Episcopum promoveri ad Ecclesiam Parochialem.
- 3 Priores leges ad posteriores trahuntur.
- 4 Regulares absque dispensatione Apostolica Beneficia secularia obtinere non possunt.

5 Officia Secularis, & Regularis non possunt in una, eademque persona collocari.

7 Referuntur resolutiones Sacrae Congregationis Concilii in Ratisbonen. Iuris præsentandi, & in Romana Cappellaniarum.

10 Observantia præsentandi, & instituendi Sacerdotes Seculares in perpetuum in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium est attendenda; Amplius ut num. 11.

12 Differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale.

13 Episcopus ex se nequit suppressere Ecclesias, ejusque titulos, & alteri unire, & incorporare.

14 Titulus est presumibilis, quoties concurrat certa, & positiva observantia.

15 Constito de titulo expresso non valet allegari alter titulus præsumptus eidem expressè contrarius.

16 Privilegium per non usum præsumitur, vel revocatum, vel deperditum.

17 Privilegia, quoad amovibilitatem, & regularitatem Vicarii in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium sunt per Tridentinum sublata.

C A S U S XIV.

Vacante Ecclesia Parochiali Seculari de Iure patronatus quorundam Monachorum, isti præsentarunt ad illam Sacerdotem Regularem; Quo casu quaeritur, an ad Beneficium Seculare dari solitum Secularibus præsentari possit Regularis?

- I In qua quaestione negativè respondendum de Iure censeo; Etenim habemus glossam in Clementin. unic. de supplen. neglig. prælat. verb. Secularibus, expressè prohibentem Regularis, ut Regularis, seu ut claustralis præsentari ad Beneficium Seculare, ibi: Quod ad Ecclesiam, qua consueverit regi per Seculares Clericos, Monachi Regularem præsentare non possunt. Itaut præsentatio, & institutio de Regulari ut Claustrali factæ ad Ecclesiam Secularem sunt cassæ, & invalidæ. Quam glossam sequuntur etiam Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. parte prima, quæst. 7.